

ישיבת הפתל - ירושלים

שיחת הגאון הרב אביגדר הלוי נבנצל שליט"א

לפרשת במדבר תשע"ח

לכל שבט ולכל אדם תפקיד מיוחד בבריאה

כרחק הכוונה היא לענין רוחני, ולא גשמי. סדור המלאכים לפי מחנות, משמעו, שלכל קבוצת מלאכים ישנו תפקיד מוגדר ומסויים משלה. יש מלאכי רחמים, יש מלאכי דין, ויש גם מלאכים אחרים. "כולם עשויים דגלים דגלים", הכוונה היא שלכל קבוצת מלאכים היה גלוי וידוע מהו התפקיד הרוחני שלה.

לדבר זה נתאוו גם ישראל! ישראל בקשו לדעת, מהו השורש הרוחני של כל שבט ושבט. אמנם כל העדה כולם קדושים, וכולם באו בברית יחד בהר סיני להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, אבל בכל זאת, לכל שבט ושבט ישנם שורשים רוחניים משלו, שישראל לא יכלו לעמוד עליהם מעצמם. לכן בקשו מהקב"ה, שיאמר להם מהו השורש הרוחני של כל שבט ושבט, שיחלק להם תפקידים רוחניים מוגדרים, הבאים לידי ביטוי בסדר החניה סביב המשכן. והקב"ה אכן מסדר אותם סביב אהל מועד לפי רוחות, כל שבט ושבט על פי ענייני הרוחני הפנימי². כמובן, כל השבטים חייבים בכל תרי"ג מצוות התורה. תרי"ג מצוות מחייבות את כל השבטים בשוה - חוץ ממצוות ששייכות רק לכהנים או ללוויים. אבל בתוך המסגרת של תרי"ג מצוות, יש לכל שבט תפקיד המיוחד לו. כמו תזמורת, שכל כלי מנגן משהו אחר, וביחד הם מצטרפים לתזמורת שלמה - כך גם כלל ישראל. כל שבט "מנגן" את התפקיד שלו, וביחד מצטרפים כולם לניגון השלם שהקב"ה רוצה שיהיה.

שרשו הרוחני של כל שבט ניכר בכל הדורות

ענין זה, שלכל שבט ושבט היה שורש רוחני מסויים, וממילא גם תכונות אפייניות המתאימות לאותו שורש, ניכר גם בדורות המאוחרים.

חז"ל מספרים על אדם אחד שהיה בזמנם, שעל כל דבר היה אומר: "דונו דיני!" כלומר, לא היה מתפשר לעולם, אלא דורש להעמיד כל דבר וענין לדין; וקבעו חז"ל על פי זה, שמוצאו משבט דן, שנאמר בו: "דן דין עמו" (בראשית מט, טז). יותר מאלף שנה אחרי דן בן יעקב, עדין נשארה המידה הזאת אצל בניו, שהאיש הזה אינו מוכן להתפשר, ומעוניין רק בדין! (פסחים ד, א)

עוד מספרים חז"ל (שם), על אדם אחד שהיה בזמנם, שבכל הזדמנות היה משבח את המגורים על שפת הים. בדקו³ ומצאו שמוצאו היה משבט זבולון, שנאמר בו: "זבולון לחוף ימים ישפן" (בראשית מט, יג). גם כאן, יותר מאלף שנה אחרי זבולון, עדין נשארה אצל צאצאיו המידה הזו, לרצות לגור על חוף הים. [זהו כנראה גם הטעם לכך,

למה נתאוו ישראל לדגלים?

הקב"ה מצוה בפרשתנו: "איש על דגלו באחת לבית אבותם יחנו בני ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב). כלומר, חנית בני ישראל במדבר צריכה להיות "איש על דגלו", ובסדר מסויים, כפי שמופיע בפרשה.

לפני שנדבר על המצוה הזאת אזכיר מה שביקשו ממני להזכיר, שגם הספרים בישיבה צריכים לחנות על מקומם. קשה למצוא ספרים בישיבה. ולכן, מי שלקח ספר מתבקש להחזיר אותו למקומו בגמר השימוש, כדי שהבאים אחריו יוכלו למצוא אותו במקומו, ולא יצטרכו לחפש אחריו. מורי ורבי הגרא"מ שך זצ"ל, גם כשכבר לא היה צעיר, היה טורח ללכת מקצה האולם ועד קצהו כדי להחזיר ספר למקומו. לא היה נותן לתלמידים לעשות את זה, אלא הוא בעצמו היה טורח להחזיר את הספר שהשתמש בו למקומו. גם חסד יש פה עם זה שיצטרך להשתמש בספר אחריו, וגם מניעת ביטול תורה, שלא לגרום לו לביטול תורה.

"איש על דגלו באחת לבית אבותם יחנו בני ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו". כל אחד צריך לגור בתחום השבט שלו, וכל שבט חייב לחנות במקום שנקבע לו לצד אהל מועד.

במדרש מובא, שהיזמה לחניה מסודרת זו היתה של ישראל עצמם. "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני, ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים... והיו כולם עשויים דגלים דגלים [מסודרים מחנות מחנות]... כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאונים לדגלים, אמרו: הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן!"... אמר להם הקב"ה... חייכם שאני ממלא משאלותיכם... מיד אמר למשה: לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו" (במד"ב, ג, א) - שלשה שבטים במזרח, שלשה בדרום, שלשה במערב ושלשה בצפון (במדבר ב, ב-כה). אחר כך קובע הקב"ה מקום חניה גם לבני לוי: משה אהרן ובניו במזרח, בני קהת בדרום, בני גרשון במערב, ובני מררי בצפון (שם, ג, יד-לה).

וצריך להבין: מי מפריע לישראל לחנות כפי שירצו? אם הם רוצים להסתדר לפי מחנות, שיסתדרו! למה צריך לחכות שה' יתן צווי מיוחד על כך? ועוד קשה: למה צריך שה' הוא זה שיקבע באיזה סדר בדיוק תהיה החניה? די שיצוה עליהם לחנות בצורה מסודרת, כל שבט במקום משלו, ובני ישראל יקבעו כבר בעצמם באיזה מקום יהיה כל שבט.

אלא שצריך להבין מהו ענין המחנות אצל המלאכים. הרי מלאך היא בריה רוחנית שאינה תופסת מקום. ואם כן, מה פירוש הדבר שהמלאכים מסודרים לפי מחנות? על

בעצמו על חלקו בתורה ובעבודת ה', אלא שצריך לזה נקיות מיוחדת וסייעתא דשמיא מרובה, שלא ירמה את עצמו (עי' שם)⁴. לכן מבקשים אנו מה' - "ותן חלקנו בתורתך" ! שיאיר את עינינו ויניח את לבבנו, למצוא ולדעת היכן הוא החלק בתורה המתאים לשורש נשמתנו, כדי שנתמקד במיוחד בחלק זה, לתיקון נשמתנו ולתיקון העולם⁵. זה לא אומר שמותר לי להיות עם הארץ בשאר חלקי התורה שאינם שייכים לשורש נשמתו. הכוונה היא רק, שלכל אחד ואחד יש חלק מיוחד בתורה, ואדם צריך לשאוף לגלות את החלק המיוחד שלו בתורה ובעבודת ה'.

ולא רק בלימוד התורה, אלא גם בקיום המצוות יש לכל אחד חלק מיוחד בתורה. הגמרא מביאה בענין זה, ששאלו את רב יוסף בנו של רבקה: "אבוך במאי זהיר טפיי"? (באיזו מצוה זהיר אביך במיוחד?) ענה להם: במצוות ציצית (שבת קיח, ב). מה הכוונה בזה? אין הכוונה, כמובן, שלא קיים מצוות אחרות. ודאי שקיים גם פסח ושבת ותפלין וכל שאר המצוות. אלא שבמצוות ציצית היה מהדר במיוחד, כפי שמסופר בגמרא (שם). מדוע הדר דוקא במצוה זו? מפני שהרגיש בנפשו קשר מיוחד למצוה זו, והבין שזהו חלקו בתורה, להתמסר ולהדר במצוה זו. גם במצוות אחרות הידר, כמובן, והלואי שנזכה להדר במצוות שאנו מקיימים, כמו שהידר רבה בשאר המצוות שעשה, ולא רק במצוות ציצית. אבל בכל זאת, עוד יותר היה קשור למצוות ציצית, ושם הידר באופן מיוחד, מפני שהרגיש וידע ששם הוא חלקו המיוחד בקיום מצוות התורה⁶.

לא להמשך רק אחרי החלק הקל שבתורה

בענין חלקו של אדם בתורה יש להעיר כאן הערה חשובה: לפעמים רואים אדם שרוצה ללמוד בעיקר תנ"ך או אגדה. יכול באמת להיות, ששם הוא שורש נשמתו. אלא שצריך לדעת, שלא תמיד ההחלטה היכן נמצא חלקי בתורה נעשית מתוך נטייה נפשית אמיתית. לפעמים ההחלטה נובעת מעצלות, שאדם מחפש לעצמו חלקים קלים בתורה. למה לטרוח בלימוד סוגיות סבוכות, עם תוספות ורמב"ן ורשב"א? הרבה יותר נוח ללמוד תנ"ך ואגדה! התנ"ך הרבה יותר קריא מהגמרא והתוספות, וגם האגדות הרבה יותר קריאות, והרבה יותר נוח לעסוק בהם במקום בגמרא ובהלכה! מי שחושב כך, צריך לדעת, שגם בתנ"ך ובאגדה יש מקום לעבודה מאומצת. המהר"ל וגדולים נוספים עבדו קשה מאד בתחומים אלו. אבל ה"עולם" אינו יודע זאת, וחושב שתנ"ך ואגדתא "הולכים" בקלות. אחרים לומדים אמנם גמרא, אבל מעדיפים לימוד "בקיאות" במקום לימוד בעיון, כי הרבה יותר נח לקרוא עוד דף ועוד דף, במקום לרדת לעומק כל סוגיא וסוגיא. צריך לדעת, שביורור אמיתי מה חלקו של אדם בתורה, לא נקבע לפי מה שנוח וקל לו ללמוד. ביורור אמיתי יכול להעשות רק לאחר שאדם ירד לעומק לימוד העיון, הקדיש לו את השנים הדרושות לכך, ורק אז אפשר להחליט מהו חלקו בתורה.

שכאשר החליט יונה הנביא לברוח מלפני ה' (יונה א, ג) - כלומר: לצאת מארץ ישראל לחו"ל, שאין בה כל כך השגחה פרטית (עי' רש"י שם) - הוא בורח לים. מדוע לים? למה לא לאחד משאר צדדי ארץ ישראל שהם יבשה? מפני שיונה היה משבט זבולון (ירוש' סוכה פ"ה ה"א), ו"זבולון לחוף ימים ישפן, והוא לחוף אֶנְיֹת", ולכן נטיית נפשו של יונה היא לברוח באניה אל הים...].

שבט לוי - הוא המתאים ביותר בתכונות נפשו לעבודת המקדש, ולכן הוא זה שנבחר מתוך כל שאר השבטים לעבודת המקדש. אדם אחר, גם אם יהיה צדיק גדול, אומרת הגמרא "יְהִי רַב הַקָּרֵב יוֹמֵת (במדבר א, נא) - אפילו דוד מלך ישראל" (שבת לא, א). כי אדם משבט אחר, גם אם הוא צדיק גדול, הוא לא מתאים לעבודת המקדש. רק שבט לוי מתאים לעבודת המקדש.

לכל אדם חלק מיוחד בתורה ובעבודת ה'

והנה, הענין שהזכרנו, שלכל שבט יש תפקיד רוחני מוגדר, נכון לא רק ברמה השבטית, אלא גם ברמה האישית. לא רק לכל שבט יש תפקיד רוחני מוגדר, אלא גם לכל אדם מישראל יש תפקיד רוחני מיוחד, וחלק מיוחד בתורה שקשור אליו. ידועים דברי הזוהר, שיש שישים ריבוא אותיות בתורה (זו"ה סוף ש"ש דף ע"ד, ב), וידוע גם מה שכתבו בספרים, ש"ישראל" - ראשי תיבות: **יש שישים ריבוא אותיות לתורה** (מובא בפני קדושין ל, א ד"ה והואיל). והביאור בזה הוא, שנשמת כל איש מישראל אחוזה באות מסויימת בתורה הקדושה, המותאמת לשורש נשמתו (פני"ש שם). אמנם כל התורה כולה שייכת לכל אחד ואחד מישראל, אך בכל זאת, לכל אחד יש חלק מיוחד ופרטי בתורה, ששם הוא שורש נשמתו, ולשם הוא קשור יותר.

דבר זה מורגש בעליל: יש אדם שיודע ללמוד יותר טוב נגלה, ויש אדם שיודע ללמוד יותר טוב נסתר. זה לומד פשוט, וזה לומד רמז, דרש וסוד. וכן גם בפשט עצמו ישנן דרכי לימוד שונות. יש שיטת לימוד ליטאית, ויש הונגרית וספרדית, וכן הלאה. התורה כולה מחייבת את כולנו, אבל לכל אחד יש חלק בתורה שאליו הוא קשור יותר, כי שם הוא שורש נשמתו.

יש שפירשו, שזהו מה שאנו מתפללים: "ותן חלקנו בתורתך". מה הכוונה בבקשה זו? - הכוונה הפשוטה היא, שאנו מבקשים כאן, שחלקנו בעבודת ה' ובתיקון העולם יהיה בתורה, ולא בדבר אחר. יש אדם שחלקו להיות פועל בנין, יש שחלקו להיות חשמלאי, ויש שחלקו להיות רופא וכיו"ב. לכן אנו מבקשים מה', שחלקנו בתיקון העולם לא יהיה בענינים כאלו, אלא בתורה. אבל יש שפירשו, ש"תן חלקנו בתורתך" פירושו שתגלה לנו את החלק המיוחד לנו בתורה שבו עלינו להתמקד. בזמן שהיו נביאים בישראל, היה הנביא יכול לגלות לאדם בנבואה, מהו החלק המתאים לו בתורה ובעבודת ה' כפי שורש נשמתו (ביאור הגר"א על משלי טז, ד). וגם היום, שאין לנו נביא, יכול כל אדם לעמוד

טובות עוד לפני שהוא ניגש אליה. גם חז"ל אמרו זאת בקיצור: דרך ארץ קדמה לתורה (ויק"ר ט, ג). ואולם גם ההפך מזה נכון. המידות "הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצוות", אבל גם התורה ומצוותיה מצידן מעדנות ומזככות את הנפש, כמו שאמר רבי פינחס בן יאיר: "תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות" וכו' (ע"ז כ, ב). ספרנו שבעה שבועות ממחרת יו"ט ראשון של פסח כדי לזכך את מידותינו ולהכין את עצמנו למתן תורה, אבל אחרי מתן תורה צריך להתעורר עוד יותר ולהתחזק עוד יותר באהבת ישראל, באהבת תלמידי חכמים, בכבוד הורים, כל הדברים שיתחזקו, שנרגיש שאנו בני תורה שרוצים את התורה, מקיימים אותה ושמחים בה.

להרגיש יותר את "ותן חלקנו בתורתך". לשאוף שהחלק שלנו בתורה יהיה גדול, ולא קטן. כשמחלקים מנות של עוגה טובה, או של גלידה, כל ילד רוצה חתיכה גדולה. וכשנותנים מרור, כל אחד מחפש חתיכה קטנה. שנדע שהתורה איננה מרור ח"ו, היא גלידה טובה וטעימה. ממילא ישאף שיהיה לו חלק גדול בתורה, ישאף לגדול בתורה, ולהיות מחדש בתורה. זו לפי דעתי אחת הדרכים לקנין התורה. כשאדם מחדש, יותר נקלטים אצלו הדברים. לא חשוב שהחידושים שלו לא מתחרים בחידושי רבי עקיבא אייגר, אבל שהוא יודע שהוא שאל כאן שאלה וענה תשובה, או ראה אצל מישהו אחר תשובה טובה, זה מחזק את הקשר שלו אל אותה סוגייה, ע"י שאלות ותשובות, ע"י חידוש שחידש בסוגיא.

יהי רצון שנזכה לקבל את התורה בשמחה, ללמוד אותה בשמחה, ולקיים את כל מצוות ה' בשמחה. אם כך נעשה, גם הקב"ה ישמח בנו, וישמחנו בקרוב בבנין בית המקדש. נוכל לעלות לרגל ולקיים את כל מצוות הרגל כהלכתן, ולשמוח לפני ה' שמחה שלמה. בזמן הזה הרי השמחה שלנו אינה שלמה. לשיטת התוספות (מו"ק יד, ב ד"ה עשה), שמחת יו"ט שלנו כלל אינה מדאורייתא, ומצות "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֻגְךָ" (דברים טז, יד) אינה מתקיימת מן התורה אלא בשלמי שמחה ברגל⁷. אבל גם לפי מה שאנו פוסקים, שמחת יו"ט כן מדאורייתא (משנ"ב סי' תקכ"ט ס"ק ט"ו), בכל זאת השמחה שלמה היא כשזוכים לעלות ולהראות לפני ה'⁸ ולאכול שלמי שמחה, ובלי זה - השמחה היא חסרה⁹. יהי רצון שנזכה לקיים גם את המצוות שאיננו יכולים לקיים היום, להקריב תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם, ולקיים את כל המצוות כולן בשמחה במהרה בימינו, אמן.

בנוסף לכך, גם אם אדם הגיע למסקנה שחלקו בתורה הוא בלימוד תנ"ך או אגדה, הוא אינו פטור מלהקדיש חלק ניכר מזמנו גם ללימוד הלכה ולימוד הש"ס בעיון, שאחרי הכל - הם החלקים העיקריים שבתורה. להבין למה רש"י לשיטתו במקום אחר מפרש כאן כך וכך, ולמה התוספות לשיטתם צריכים לפרש אחרת, ולמה הרמב"ם לשיטתו פסק אחרת. זו היא עבודה גדולה לדעת לנתח את הדברים, וזוה קונים אהבת התורה, ע"י שאדם מחדש בתורה. לא רק לומד מה שאחרים אמרו - שגם זה חשוב, כי אם לא ילמד מה שאמרו אחרים לא יוכל לחדש - אלא ישתדל לחדש בעצמו. לא יחדש מיד חידושים גדולים כמו הרב מבריסק, אבל שיחדש. אם יהיה לו קשה משהו, ויהיה לו על זה תירוץ טוב, הוא "יקנה" את הדברים וירגיש יותר התקשרות אליהם. לא ישכח את הגמרא הזאת גם כשיעבור למסכת אחרת, כי היא תהיה כבר חלק מעצמיותו. לחדש חידושים זה לא קל, אבל לפום צערא אגרא! (אבות פ"ה מכ"ג) לפי מה שאדם מצטער בלימוד התורה, לפי זה יהיה שכרו.

לשמוח בתורה

אנו מתקרבים לחג השבועות. הגמרא מספרת, שבחג השבועות היה רגיל רב יוסף לומר: "אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא!" (פסחים סח, ב) לולא יום זה שניתנה בו תורה, לא היה שום הבדל ביני ובין כל "יוסף" אחר שמסתובב בשוק. הייתי סתם עוד "יוסף" אחד. אבל עכשיו, שניתנה תורה, אינני "סתם" יוסף, אלא "רב" יוסף. "שלמדתי תורה ונתרוממתי" (רש"י שם).

את ההרגשה הזו גם אנו צריכים להרגיש! אמנם לא הגענו למדרגה של רב יוסף, אבל בכל זאת אנו זוכים ללמוד תורה, וזו היא זכות גדולה לאין שיעור. אי לא האי יומא דקא גרים, לא היינו זוכים בזכות הזו. צריכים לשמוח שזכינו להיות לומדי תורה, כל שכן שאנו לומדים תורה בארץ ישראל, וכל שכן בירושלים עיר הקודש, שזו מעלה גדולה לתורה שאנו לומדים. כל זה, אי לא האי יומא דקא גרים, לא היה לנו. אז ודאי יש הרבה מה לשמוח בחג השבועות. לא שמחה של גאווה חלילה, אלא שמחה אמיתית בזכות שנפלה בחלקנו, שקבלנו תורה וזכינו להיות לומדי תורה.

השמחה צריכה להיות גדולה, אבל צריך להרגיש גם את החובות שיש לנו מקבלת התורה, ומהיותנו לומדי תורה. לומדי תורה חייבים יותר לחיות בקדושה, חייבים יותר באהבת ה', באהבת ישראל, כל הדברים שהתורה מחייבת אותם - לומדי תורה חייבים בהם יותר.

צריכים מידות טובות כדי לקבל תורה, כפי שרבי חיים ויטל מסביר, שהמידות "הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצוות" ("שערי קדושה" ח"א ש"ב). הן הקדמה ובסיס לתורה, ובשביל להשיג את התורה אדם חייב להיות בעל מידות

השיחה נערכה לפי שטחיות הבנתו של העורך,
וכל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.

1. ופירש רבינו בחיי (בפירוש שני), שמה שנאמר "אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּ אֶתֶת" וכו', הוא מלשון תאוה, שנתאוו לדגלים, כמבואר במדרש.
2. ועי' במדרש (במדב"ר ב, י), מה ענינה של כל רוח, וכיצד ענין זה מתאים לאותם שבטים שחנו ברוח זו. ועי' גם בשל"ה על פרשתנו שהאריך בזה הרבה.
3. על אותו אדם שהיה אומר "דיונו דיני" לא נאמר בגמרא ש"בדקו ומצאו" שמוצאו משבט דן, אלא מיד החליטו עליו כן. לעומת זאת, אותו אדם שהיה משבח את המגורים על שפת הים, לא החליטו מיד שמוצאו משבט זבולון, אלא "בדקו ומצאו" שמוצאו משבט זבולון. ואמר ה"אבני נזר", שזהו מפני שגם על שבט אָשׁוּר נאמר "אָשׁוּר יָשָׁב לְחוּף יַמִּים" (שופטים ה, יז), ועל כן היה צריך לבדוק, האם מוצאו של אדם זה הוא משבט זבולון או משבט אשר ("אנא עבדא" עמ' 39). ועי' תירוצים אחרים לשאלה זו ב"בן יהודע" (פסחים ד, א).
4. ולעתיד לבוא, כשהארץ תמלא דעה את ה', "לֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לְאֹמֵר דָּעוּ אֶת ה' - לֹא יִהְיֶה צוּרָךְ לְאָדָם בְּנִבְיָא שִׁיגְלָה לוֹ מִהוּ חֶלְקוֹ בַּעֲבוּדַת ה' - כִּי כוֹלֵם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָּם" (ירמיהו לא, לג). כל אחד ידע כבר מתוך עצמו ומתוך נשמתו מהו חלקו בתורה.
5. וכתב רבי חיים ויטאל ב"שער הגלגולים" (הקדמה י"ז): "התורה היא שורש נשמות ישראל, כי ממנה חוצבו ובה נשרשו, ולכן יש בתורה ס' רבוא פירושים... ונמצא כי מכל פירוש מן הס' רבוא פירושים נתהווה נשמה אחת של ישראל, ולעתיד לבא כל אחד ואחד מישראל ישיג לדעת כל התורה כפי אותו הפירוש המכוון עם שרש נשמתו, אשר ע"י הפירוש ההוא נברא ונתהווה. וכן בגן עדן אחר פטירת האדם ישיג כל זה. וכן בכל לילה כאשר האדם ישן ומפקיד נשמתו ויוצאה ועולה למעלה, הנה מי שזוכה לעלות למעלה מלמדים לו שם אותו הפירוש שבו תלוי שורש נשמתו, ואמנם הכל כפי מעשיו ביום ההוא" וכו', ע"ש.
6. ועל פי זה יש מי שאמר, שזהו פירוש הלשון "זהיר טפי". היינו, שבמצוה זו האיר לו יותר אור נשמתו (זהיר מלשון זוהר ואור), וממנה שאב חיות לקיום כל שאר המצוות.
7. ונחלקו האחרונים, אי סגי באכילת שלמי שמחה, או דבעינן נמי הקרבה (עי' אבי עזרי פ"ב מהלכ' חגיגה ה"י, ומה שכתב לו החזו"א על זה - ונדפס בסוף אבי עזרי שם).
8. כתב הגאון האדר"ת זצ"ל: וברור בעיני דעל מצות ראייה היו מברכים כל אחד הבא לעזרה קודם שנכנס ברכת המצוה עם שהחיינו! דמי גרע ראייה מלולב?! (קונטרס "זכר למקדש" להאדר"ת, פרק ב' סע' ד'). הרי שבקיום מצות ראייה יש שמחה מיוחדת - חוץ משמחת הרגל - ככל מצוה הבאה מזמן לזמן, ומברכים עליה "שהחיינו".
9. וכן כתב הרמב"ם בספר המצוות: "והמצוה הנ"ד היא שצונו לשמוח ברגלים, והוא אמרו יתעלה ושמחת בחגך... והענין הראשון הרמז אליו בצווי הזה הוא, שיקריב קרבן שלמים... והם נקראים בתלמוד (חגיגה ז, ב) שלמי שמחה... וכולל באמרו 'ושמחת בחגך' מה שאמרו ג"כ שְׁמַח בְּכָל מִינֵי שְׂמִיחָה... לאכול בשר בימים טובים, ולשתות יין, וללבוש בגדים חדשים, ולחלק פירות ומיני מתיקה לקטנים ולנשים... זה כולו נכנס תחת אמרו ושמחת בחגך". עכ"ל. הרי שגם בזה"ז יש קיום של "ושמחת בחגך" מדאוריתא, אלא שחסר בו "הענין הראשון" - שיקריב שלמי שמחה - וא"כ השמחה אינה שלמה כפי שרצתה התורה שיהיה.